

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an ———— 20 coroane.
Pe jumătate de an ———— 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada Deak Ferenc Nrul 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

„Lăsați copiii . . .”

„Lăsați copiii să vie la mine”, a zis cel mai mare dascăl al omenirii, Hristos. Cuvinte dulci, pline de dragoste și de farmec. Ar trebui să pătrundă până în adâncul inimii părinților din toate timpurile, căci din graiul lor simțim iubirea cea nemărginită a învățătorului mântuitor.

Un părinte își iubește copilașii mai mult decât pe sine însuși, și-ar jertfi chiar și vieța pentru fericirea lor. Pentru o singură oară nu l-ar părăsi, nu l-ar lăsa să se depărteze. Are teama, că se va întâmpla ceva rău cu odorul. Să-l lase în grija altora? Doamne, bine trebuie să cunoască o mamă pe cineva, ca să-i dea copilul în seamă, că, doamne ferește, să nu pătească ceva, ori să nu fie învățat la rele copilașul.

Învățăturile lui Hristos sunt cele mai bune, mângâietoare, înțelepte, sfinte: „Să iubești pe aproapele tău, să iubești pe dușmanul tău, să nu fii răsbunător...” etc.

Omul e creat după chipul și asemănarea lui D-zeu, zice Sf. Scriptură și, de nu s'ar fi zis aceasta mai demult, acum ar trebui să se zică. Omul e dăruit cu minte ageră, inimă simțitoare și cu suflet, care-i scânteie din dzeire. Hristos a venit, să îndrepteze mintea omului, să dea nobletea inimii, să curățească sufletul, să arate calea fericirii. Învățăturile lui Hristos dau tuturor creșterea cea mai bună, ca toți să fie părtași fericirii.

În inima copilașilor vrea să samene Hristos învățăturile sale, deoarece inima lor fragedă e ca pământul roditor care dă speranță neclintită sămănătorului. Școlile sunt ale lui Hristos, unde învățăturile celui răstignit se propovăduiesc. În școli sunt dascălii, cari au jurat a lupta pentru înaintarea omenirii spre bine, spre deplina fericire. Învățătorii de acum încă sunt apostolii lui Hristos, ca toți cei ce se sacrifică pentru binele obștesc. Nu-i întregă fericirea oamenilor, dacă cel puțin unu nu-i părtaș acelei fericiri. Și, vai, cât e de nefericit, cel ce nu știe, nu poate să cunoască binele de rău. Nici nu poți face bine, dacă nu-l cunoști.

Tocmai pentru aceasta toți au datorința, să cerceteze locul, unde se propovăduiesc învățăturile celui mai bun om, învățăturile mântuitorului. Mai vărtos acum, după războiul crâncen, când oamenii sunt îngroziți de sălbăticiile proprii și desmeticiți din nebunia demonică, ar trebui să jure fiecare, că de-acum înainte va căuta,

să cunoască binele și să facă numai ce-i bine. S'ar cuveni, ca toți copiii să fie părtași învățăturilor lui Hristos. Toți copilașii să aibă fericirea a ascultă cuvintele înțelepte ale învățătorilor, să nu se sălbăticească, că vai, ce durere va avea mai târziu, când va fi însă prea târziu.

Să și aducă aminte fiecare părinte de blestemul copiilor, pe care l-ar și merită pentru păcatul neiertat, că nu și-ar da copiii la școală.

O mamă, când își duce odorul, să-l înscrie la școală, știe, că împlinește cea mai sfântă datorință față de copil; când își duce copilul primadată la școală, simte plăcerea, fericirea, că-l naște pentru a doua oară, ori că-l duce înaintea lui Hristos.

Voi, copii drăgălași, cu mintea voastră fragedă, cu inima curată și cu sufletul dornic, grăbiți cu toții la școală, unde mintea vi-se agerește, vi-se ține pururea curată inima și sufletul dobândește fericirea raiului desfătător. — Voi, mame iubitoare, să vă simțiți ca mamele, cari și-au dus copiii la Hristos. Duceți acum la școală copiii vostri, că aceasta vă impune Hristos, când zice: „Lăsați copiii, să vie la mine.”
F. Codreanu.

Ce vi-se pare de Hristos?

Al cui fiu este El?

(Mateiu 21. 42.)

De F. Bettex. Trad. de N. Tandreu, preot.

(Urmare.)

Dar orbul neamăgit de popor, strigă: „Isuse, fiule al lui David miluește-mă!” Aceasta este cea mai dreaptă rugăciune, până mai rătăcim noi pe acest pământ. E sigur, că odată se va spune: „Aceluia, care șade pe tron și mielului, care ne-a făcut pe noi prin sângele său regi și preoți, se cade binecuvântare, putere și tărie, mărire și cinste în vecii vecilor!” Dar deocamdată mai sigur viețuești cu suspinul: „O Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului și mă miluește!” — E drept, că *trectorii* îl certau pe orb, adecă acei oameni, cari nu socoteau de lipsă să rămână la Hristos și să-i asculte cuvintele lui, ci le plăcea, ca să plece cât mai îngrabă de acolo, ca nu cumva să se întâmple ceva nou; „iară el mai vărtos strigă: *Fiule al lui David miluește-mă! Și stând Isus, a zis săl chieme. Și l-au chemat pe orb, zicându-i cutează, școală-te, că te chiamă!*” Cu totul o altă limbă vorbeau aceia, cari erau pe lângă Hristos. Cuvinte de încurajare: „Cutează” și dă sfătuire: „școală-te.” Da, omul trebuie să se scoale, când îl chiamă Dumnezeu. „Sculamă-voiu și mă voi duce la tatăl meu,” a zis fiul cel pierdut,

Nu'i mai de șezut lângă drum! „Iar el lăpădându-si haina”... Așa trebuie să-și lapede și omul vesmântul său, pe care până atunci la prețuit prea mult, haina, zdrențuită, petecită și murdară a propriei dreptăți, a lucrurilor sale bune, a virtuților sale! Câtă vreme el n'a avut alta, ea a fost mai bună decât chiar nimica. Puțina omenie, numele cel bun, avute între oameni — sub conducerea milostivă a lui Dumnezeu — adeseori ne folosesc ceva, ne apără de păcate grele, ne-au fost nește scuturi salutare în contra plăcerilor și a poftelor noastre. Și încă și altceva a mai fost vesmântul. Noi am venit goi în această lume. Ceace ne-a adăugat creșterea și instrucția, mediul și împrejurările, artele și știința, cu cari ne-am ocupat, vocațiunea și talentul, îndemânarea și înfățișarea plăcută, conduita politică ș. a. m. d.: toate acele sunt vesmintele în cari ne învălim, pentruca să ne acoperim goliciunea, ca să nu o vadă prea de grabă oricine. Cât de găunoși și fără de valoare, cât de nemulțumiți și nenorociți, cât de neliniștiți și neimpăcați suntem noi și pe lângă aceasta noi mai facem și ca pruncii cei mici; suntem mândri de o pantlică frumoasă, disprețuim pe alții, pentruca aceia nu-și au brodate hainele lor zdrențoase cu fir de aur, sau de mătăasă. Acest vestmânt lăpădă-l de pe tine, când te cheamă Hristos. Vei primi în schimb la învierea dreptilor o haină albă, care-ți va acoperi întreagă goliciunea ta; atunci va încetă apoi și jeluirea cea veche: „Mă temui, pentruca sunt gol!” (1 Moisi 3, 10).

Și orbul „s'a sculat și a venit la Isus, iară Isus răspunzându-i a zis.” A răspuns? L'a întrebat doar ceva orbul? Nu!, ci mai nainte, când el ședeă lângă drum, a strigat; „Miluește-mă!” Atunci nu i-a răspuns Isus; a mers deocamdată mai departe, a tăcut și n'a zis nimic. Așa face Dumnezeu. Au mai strigat deja câte unii cu dor fierbinte pe Dumnezeu în durerea lor sălbatecă, dar n'au auzit nici un glas, nici un răspuns; L'a căutat sârmanul om sus pe firmament și jos pe pământ, a întrebat stelele și oceanul, codrul și deșertul, soarele zilei și întunerecul nopții și norii de pe ceriu: „Unde este Dumnezeu?” Și stelele au strălucit rece și nepăsător, soarele și-a urmat calea, marea a clocotit mai departe, norii și-au văzut de drum liniștiți și săraca inimă omenească eră desperată de neliniște; iar diavolul șoptea întruna: „Lăpădă-te! E o nălucire! Nu există Dumnezeu!” — Dar răbdare, fiule, răbdare! Dumnezeu totdeauna răspunde. Încă niciodată n'a venit îndărăt un strigăt trimis lui, așa cum vine o epistoală, care nu găsește pe cel de pe adresă. Mai iute se vor clătina temeliiile lumii și vor trebui să înceteze legile naturale vecinice. Dumnezeu deja demulterior a răspuns la rugăciunea bălbăită în copilărie, mai întâi bătrânului obosit de viață, dar el răspunde totdeauna. Este doar o lege dumnezeiască vecinică: „Cel ce caută, va afla,

cui se roagă i-se va da, cine va bate, aceluia i-se va deschide! Așteptarea nu ne cade nouă bine aicea jos, în lumea cea nouă însă se va întâmpla astfel: „Și până a nu mă chema, eu voi răspunde și încă vorbind ei, îi veiu auzi” (Isaia 65, 24).

(Va urma.)

Sistemul de examene în preparandia (școala normală) română din Arad.

De: Dr. T. Botiș.

(Urmare.)

Examenle semestrale se abandonară deci în mod definitiv. Nici ordinul consistorial referitor la inducerea într-o condiție a materialului parcurs în cursul unei săptămâni nu se observă. Era de prisos a mai conduce și un ziar săptămânal deosebit, cât timp materialul propus se inducea oră de oră în zărele de clasă. În schimb conferința profesorală după trecerea alor 3 luni ale semestrului ia în seamă dela fiecare profesor progresul ce-l-a făcut în propunerea materiilor prescrise prin planul de învățământ.¹⁾ Mai apoi revine și se observă câțiva ani practica din trecut, ca profesorii se prezintă conferințelor lunare conspectul materialului propus în cursul unei luni.²⁾

După sistarea examenului semestral rămân în vigoare numai examenle finale de clasă, cu cari se încheie anul școlar. În lipsa unei inspecțiuni sistematice și pedagogice în cursul anului școlar se consideră aceste examene de cele mai potrivite ocazii pentru a controla metoda de propunere al profesorilor, progresul și diligența elevilor. Le conduce de regulă episcopul diecezan, fiind de față și un comisar, ori comisie din partea consistorului eparhial.³⁾

Mai apoi se exercitează controlul din partea sinodului eparhial prin „Comisiunea sinodală, anchetară școlară”.⁴⁾ Despre rezultatul examenelor comisari înaintă raport consistorului eparhial, iar comisiunea sinodală își facea observările și propunerile Sale întrunindu-se în ședință. Lipseau însă din aceste observări orientările pedagogice necesare, cari să aibă darul de a contribui într-un mod mai simțitor la îmbunătățirea învățământului.

La examenle dela finea anului școlar 1880—81 comisiunea anchetară constată un rezultat îmbucurător față de cel din anul trecut. Ar fi însă și mai satisfăcător, dacă s'ar da mai mare îngrijire disciplinei și o mai mare atențiune cântărilor și ritualelor bisericesti.⁵⁾

În anul școlar următor, 1881—2 află o pornire spre mai bine. În cântări și rituale de asemenea s'a aflat ceva progres la preparanții de curs III. Din contra cursul al III-lea clerical a dat răspunsuri așa de slabe, încât P. S. Sa DI Episcop s'a aflat îndemnat în fața examenului a-și exprima nemulțămirea Sa. Din celelalte studii se observă mai multă diligență atât la profesori cât și la elevi. Răspunsurile „au fost mai clare și mai fluide.” Ca în viitor rezultatul să fie cel așteptat, comisiunea propune: 1. „Ca studiile să se reducă la cele mai esențiale; 2. Ca ele să fie mai bine grupate; 3. Ca în ele să se evite folosirea de termeni nou fabricați, nepotrivii și greu de înțeles; Prin urmare: 4. Ca studiile să se propună într-un limbaj mai ușor și terminii tehnici să se explice bine spre a li-se face cunoscuți și pricepuți elevilor. Membrii comisiei să cerceteze, de câte-ori numai se poate neprevestiți institutul în orele de prelegere.”⁶⁾

La examenle preparandiale și teologice de clasă dela sfârșitul anului școlar 1888—9 participă în calitate de comisar protopopul Constantin Gurban. Resultatul examenelor nici pe departe nu-l mulțamește. Elevii cu excepțiunea câtorva obiecte de învățământ au răspuns foarte

slab. Lipsa orientarea în materie. Răspunsurile erau „întăritare,” ori pentru că elevii nu știu, ori pentru că sunt obișnuiți se dea răspuns cu un cuvânt două, ori pentru că deprinși a aștepta ajutor dela profesori și elevi.⁷⁾

Între elevii mai buni se împart după examen premii în cărți.⁸⁾

Forma de examinare după teze, precum se obișnuia mai înainte, la sfârșitul anului școlar 1882—3 se abandona.⁹⁾ Se introduce însă din nou la examenle dela sfârșitul anului școlar 1902—3. Consistorul eparhial aprobând programa acestor examene îndrumă corpul profesoral, ca se cuprindă întreg materialul prescris și propus în teze, cari vor fi puse la examen pe masa presidială și de acolo își va trage fiecare elev teza sa.¹⁰⁾

În urma desvoltării, ce o luară examenle de calificare învățătorească în timpul mai nou, scăzu importanța și rostul și a examenelor de clasă. Nu mai sunt considerate ca ocazii pentru ca superioritățile școlare să-și câștige informațiuni oficioase despre metoda profesorilor și progresul elevilor, ci se tin pentru ca elevii să mai aibă prilej a-și îndrepta notele slabe și neîndestulitoare. Controlul se face cu începerea anului școlar 1905—6 prin un comisar de studii permanent și în cursul anului școlar.¹¹⁾

Obvin des și examenele în particular unii dintre elevi își întrerupeau studiile și ocupau stațiuni învățătorești.

(Va urma.)

„Alegerea mitropolitului din Sibiu.”

Am aflat că, sub acest titlu, se reproduce din un număr mai vechiu al „Daciei”, o știre lansată în jurul deplinirii scaunului de mitropolit la Sibiu, luându-se în combinare și persoane.

Chestiunea alegerii rămâne în grija de conștiință a celor ce vor răspunde cu sufletul lor pentru felul cum vor vota. Nu pot însă să trec cu vederea momentul, că „Dacia” atribue conducătorilor politici ardeleni teama de un partid clerical, despre care „a pomenit în trecut și d. Vasile Goldiș” — zice „Dacia”.

Din respect cătră adevăr tin să constat că, tocmai în pragul adunării preoțești, d. Vasile Goldiș a declarat-o în public (v. „Românul” din Arad dela 2 Sept. a. c.), cu ocaziunea organizării partidului național în județul Arad: „E vorba de un fel de partid clerical. M'am convins personal, că tot ce s'a spus pe aceasta temă, este o simplă combinațiune, răspândită de răuvoitorii neamului nostru, de dușmanii nemijlociți ai clerului nostru, care în trecut a luat partea leului la acțiunea de întărire și înălțare a neamului nostru glorios.”

A doua zi după rostirea acestor cuvinte, la 2 Sept. n. când deschideam adunarea generală a preoțimeii constituite în Secția Arad a organizării noastre, — în perfect acord cu declarațiunea d-lui V. Goldiș — spuneam în numele preoților, că „nu avem tendențe separatiste, și și mai puțin tendențe clericaliste” și că acestei atitudini îi dădusem expresiune, cu o lună mai înainte chiar, în fața d-lui prim-ministru de atunci, aici în Arad.

Scriu aceste rânduri pentru constatarea unui adevăr, cu gândul, ca nimeni să nu poată avea, din prilejul celor scrise de „Dacia”, vr'un cuvânt de nedumerire ori de neîncredere, la adresa preoțimeii ori la a organizației noastre.

Dr. Gh. Ciuhandu

protoiereu, presid. Sect. Arad
a Asoc. Cler ort rom.

O victimă.

Eram în Rusia pe malul râului Oca într-o baracă. A sosit lângă baracă un cadavru adus de valuri. Pe nume nu l-am știut cine eră, dar hainele mărturisiau, c'a fost dintre noi, dintre prizonieri.

Sufletul său pribeg spre Apus călătoria răstăcind, unde dorul hain îl răpiă, unde-l așteaptă încă și acum soția desperată și copilășii cu lacrimi în ochii lor istoviți de plânsul necurmat.

Zădarnic îl așteaptă, zădarnic vor mai întrebă: „Mamă, tata de ce nu mai vine, când toată lumea se reîntoarce?” În nopți prin vis de geaba mai apare figura lui de volnic ca o fan-

tomă înaintea femeiei dornice, că el aici rămâne ia pământul imperiului muribund.

I-a scos un ochiu, l-a lovit cu secure în cap, l-a despoiat de bănișorii ce-i avea, de hainele mai bunăsoare și l-a aruncat între valuri un animal, o fiară, un om, o ființă creată după chipul și asemănarea (?) creatorului.

În cimitir i-s'au rostit următoarele cuvinte.

„Mortule, Preot nu vine să-ți facă prohodul, ca unui creștin, ca nu-l lasă asasinătorii, dintre cari unu viața și-a luat. Cmstea și-o dăm noi din sărăcia noastră. Șase prizonieri îți sapă mormântul, alți șase te duc la locul de odihnă, îți lasă sicriul cioplit de noi, între cei patru pereți umezi. Și tie și-te dă pământul croit pentru un om de Tolstoi, fiul țării unde tu pentru totdeauna rămâi.

Și tu ești una dintre milioanele de jertfe aduse de omenime pe altarul profan al monstrului, idolului, ce se numește Răshoiu.

Lumânare arde înaintea icoanei din coliba ta de-acasă. Ai tăi bat mătâni, șoptesc rugă învăpăiată în amurgul serii pentru reîntoarcerea ta pacinică. Ei așteaptă să le mai scrii, că ești sănătos și că va sosi timpul ce-l doriai. Și tie nu și-a ursit ocrotitorul soarta, să ai și tu — după atâte suferințe îndurate ca ostaș și prizonier fericirea revederii.

Vezi, suflete, cât e de ticălos omul? Vezi, tu pribeg, cum se lasă neamul omenesc stăpânit de Satana?

Așa, cu ochiul scos, cu lovitura aceea în cap, ucis de om, amuțit așa cum ești, spune-ne: Compătimire, ori dispreț merită omenimea?

Greu poate că-i pământul pe pieptu-ți și ce chin insuportabil pe tine oamenii din jurul mobilei tale.

Cu toții îți zicem: La revedere. Fie-ți țarina ușoară și păcatele iertate.

F. Codreanu.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25.

Comandamentul Trupelor din Transilvania ordonează, că

1. Vor fi considerați ca vinovați toți aceia, cari fără rea credință, prin locuri publice, în gări, trenuri, în restaurațiuni, pe străzi, vor vorbi sau vor discuta în orice chip știri, fie adevărate, fie închipuite sau își vor da păreri despre operațiunile de război sau despre situația și mișcarea trupelor, precum și cei ce vor critica poruncile date de autoritățile militare, sau orice alte măsuri cu privire la armata română.

2. Cei ce se vor face vinovați de una dintre poruncile de mai sus, se vor pedepsi de judecatori militari cu închisoare până la un an și amendă până la 2 mii lei.

Când însă faptele de mai sus, se vor săvârși cu gând de spionaj sau trădare, pedepsele vor fi cu mult mai aspre, după legile de război.

INFORMAȚIUNI.

Militarii și propaganda electorală Marele cartier general a trimis comandamentelor următorul ordin circular:

Marele cartier general este informat că ofițerii și gradele inferioare se dedau la acte de propagandă politică fie prin grai, fie prin scris.

Se atrage atențiunea tuturor, că militarii activi inclusiv cei de rezervă etc., cari sunt mobilizați își păstrează și în timpul unui concediu temporal caracterul strict militar și ca atare le este interzis cu desăvârșire propagande politice de orice natură.

Comandamentul este rugat a aduce aceasta de urgență la cunoștința generală pe întreg teritoriul din zona afectată astfel ca acest lucru să fie știut și de militarii aflați în prezent în concediu sau permisie. Totodată rog să binevoii a

¹⁾ Prot. cons. prof. din 1/14 Decemvre 1905. — ²⁾ Actele institutului Nr. 40—1907/8. ³⁾ Act. consistoriale Nr. 1170/232 șc. Actele institutului Nr. 58—1876. „Biserica și Școala” 1878, Nr. 27. Act. inst. Nr. 183—1884/5. Act. consist. Nr. 1829—1887, Nr. 2804—1897, Nr. 4015—1900. — ⁴⁾ Act. instit. Nr. 88 1881/2. — ⁵⁾ Prot. comis anchetare despre ședința sa din 28 Iunie (10 Iulie) 1881, Nr. 14. — ⁶⁾ Protocolul ședinței comisiei anchetare din 26 Iunie 1882, Nr. 14, 15. — ⁷⁾ Raportul lui Gurban cătră consistor 16/28 Iunie 1889, Nr. 312. Act. consist. Nr. 2389—1889. — ⁸⁾ Act. instit. Nr. 102—1880/81. Nr. 131—1881/2. — ⁹⁾ Act. instit. Nr. 172—1882/3. — ¹⁰⁾ Act. consistorial Nr. 2831—1903. — ¹¹⁾ Act. consist. din 10/23 Noemvre 1905, Nr. 5396.

lua cele mai severe măsuri împotriva militarilor cari se vor abate dela prevederile acestui ordin.
Șef de stat major al armatei.

General (ss) *Presan*.

Boala de vite din Ardeal. Primejdia boalei, pleuro-pneumonia lipicioasă la vitele cornute mari, din Ardeal se lățește încetul cu încetul.

Boala a fost adusă în Ardeal deodată cu retragerea și descompunerea trupelor lui Mackensen. Izvorul ei e Rusia și Asia unde veșnic bântuie.

Vatra ei e comuna Bod (județul Brașov), pe care a descoperit-o înainte de aceasta cu câteva săptămâni harnicul medic veterinar dl Victor Moldovan, comisar guvernial veterinar în Brașov.

Boala își arată colții și în comunele din jur: în Prejmer, Feldiora și Hăghig, toate în județul Brașov. Pentru combaterea acestei boli sunt adunați în județ mai mulți medici veterinari, ca să-i deie de urmă, să o oprească pe loc și, întrucât se va putea, să o nimicească în germen.

Pentru aducerea acasă a prizonierilor din Siberia. Mai multe ziare scriu, că o comisie militară română a plecat la Irkutsk în vederea aducerii acasă a mai mult de 20 mii români din Transilvania și Bănat, prizonieri de războiu din fosta armată austro-ungară.

Scoalele neromânești dela noi. Gazeta Transilvaniei scrie: Minoritățile în baza autonomiei bisericești și a hotărârilor dela Alba-Iulia, au dreptul să deschidă școli în limbile respective. Statul însă le fixează condițiunile pe cari trebuie să le respecte conducătorii de școli și anume:

Să aibă local școlar. Să arate mijloacele materiale. Să se conforme planului de învățământ al statului. Să numească învățători născuți în teritoriul Ardealului.

În mod excepțional pentru acest an școlar se admit vechile manuale, întru cât nu stau în contradicție flagrantă, cu interesele statului român. Istoria, geografia și constituția trebuie să fie predate după planul de învățământ al statului.

Șvabii din Arad au înaintat rugare revizorului școlar, în care cer permisiune de-a avea pe lângă o școală elementară și civilă, una medie cu patru clase, în care limba de propunere să fie cea nemțească. Rugarea li-s'a transpus la prefectură, de unde se va înainta Consiliului Dirigent.

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 2036 - 1919.

Circular

cătră toate oficiile protopopești și parohiale din districtul Consistorului arădan.

Ni-a venit la cunoștință, că unii preoți pentru despăgubiri de război se adresează de-a dreptul Onor. Consiliu Dirigent, rezortul cultelor și al instrucțiunii publice.

Spre conformare îndrumăm pre toți reflectanții la despăgubire, ca cererile lor în afacerea aceasta, în conformitate cu ordonanța Onor. Consiliu Dirigent dato 6/19 Februarie 1919 Nr. 939 art. 9. să le prezinte cu documentele necesare comisiunii locale, care sa instituit în fiecare comună rurală pentru constatarea pagubelor de război, pentru că rugările adresate de-a dreptul Onor. Consiliu Dirigent nu se vor lua în considerare.

Arad, 9/22 Octomvrie 1919.

Joan J. Papp
Episcop.

Concurse.

Nr. 718 - 919.

Pentru deplinirea catedrei de limba și literatura română dela școala normală (preparandia) română din Arad se publică concurs care se deschide la 10/23 Noemvrie a. c.

Dela recurenți se cere să prezinte următoarele documente și dovezi:

1. Extras de botez din matricula bisericească, spre a dovedi, că sunt români de religie ortodoxă.

2. Atestat despre cvalificația de specialitate pentru școale secundare, sau cel puțin cvalificația dela pedagogiul superior.

3. Atestat de serviciu dela autoritatea imediat superioară, dacă a mai fost în funcție didactică.

4. Eventuale dovezi despre activitatea literară.

5. Autobiografia pe scurt.

Beneficiul ce se pune în prospect celui ce eventual va fi ales, va constă din salariul, cvincvenalele și banii de cortel, ce se vor fixa pentru alte instituite similare, conform anilor de serviciu computabili, cu ocaziunea așezării în clasă și gradația de salarizare, la care cel ales va avea drept conform orânduielilor mai nouă. Și totodată se pun în prospect ajutoarele obișnuite, conform condițiilor familiare de ținut în seamă ale celui ce va fi ales.

Acest beneficiu se va asigura din resursele diezezei și din ajutorul întregitor dela Consiliul Dirigent Român.

Arad, din ședința consistorială ținută la 26 Sept. (9 Oct.) 1919.

Consistorul ort. român.

—□—

1-3

Nr. 855. șc. 1919.

Consistorul gr. or. român din Oradea-mare publică concurs pentru 3 pesturi de profesori de religie la școlile secundare de stat și comunale din Oradea-mare, și 1 la liceul de stat din Salonta-mare, pe lângă următoarele condițiuni:

Pot compete numai preoți sau absolvenți de teologie cu cvalificație preotească de clasă I. Preferiți sunt cei cu studii teologice superioare.

Aleșii vor funcționa de ocamdată în calitate de profesori suplinitori și vor obține titlul de titulari sau definitiv numai după prestarea examenului special pentru profesorii de religie.

Vor catchiza în cel puțin 16 ore la săptămână și o oră de exortare.

Catihetul ori profesorul de religie va face parte de drept din corpul didactic al numitei școli, având toate drepturile și datorințele împreunate cu această calitate.

Salariul puterilor didactice pentru învățământul religios se dă în întregime din partea statului, la fel cu salariul celorlalte puteri didactice dela școala respectivă, cu toate drepturile asigurate pe seama acestora. Când cineva propune la mai multe școli, salariul se va computa după cea mai înaltă școală pentru care are cvalificația. Catihetul ori profesorul de religie care nu este titular se socotește ca suplinitor, asigurându-se toate retribuțiunile fixate pentru aceștia.

Anii de serviciu împliniți mai înainte în altă slujbă bisericească, chiar și înainte de a se preoți, se vor computa la salariu după normele ce se vor fixa pentru alte puteri didactice, cari mai înainte au stat în serviciul statului.

Reflectanții la aceste posturi să-și prezinte rugarea Consistorului gr. or. român din Oradea-mare până la 21 Oct. (3 noemvrie) a. c. însoțită de următoarele documente:

1. Autobiografia pe scurt, cu evidențierea anilor de serviciu, cari să se calculeze la stabilirea dotației profesionale.

2. Extras de botez.

3. Testimoniu de maturitate.

4. Absolutorul teologic.

5. Testimoniu de cvalificațiune preotească.

6. Atestat de serviciu de până aci.

Documentele se pot trimite și în copie autenticată, sau spre mai mare siguranță se pot aduce în persoană.

Oradea-mare, la 1/14 Octomvrie 1919.

Consistorul gr. or. român.

În conformitate cu rezoluțiunea consistorială Nr. 57/1919 pentru îndeplinirea parohiei din Cuvin, devenită vacantă prin moartea fostului paroh Constantin Putici, prin aceasta se publică concurs cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în organul „Biserica și Școala.” Parohia este de clasă I-ă.

Venitele parohiei sunt: 1. O sesiune de pământ (55 jugh. de 1100 □ tot arător.) 2. O grădină parohială. 3. Birul legal. 4. Stolele legale. 5. Competința de lemne și pășune după sesiunea parohială.

Preotul, care se va alege, va plăti toate dările după venitul preotesc și va catechiza elevii unei școale din comună.

Reflectanții la această parohie sunt poftiți, ca resursele lor ajustate cu documentele de

cvalificațiune și serviciu și adresate comitetului parohial, să le subștearnă oficiului protopresbiterial din Mariaradna, iar dâșii — cu stricta observare a dispozițiilor §-lui 33 din regulamentul pentru parohii — să se prezinte în vre-o Duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Cuvin spre a să arată poporului.

Se notează, că: a) fiind parohia de cl. I-ă dela recurenți să cere cvalificațiunea normală în concludul sinodal Nr. 84/910. b) Cei din altă dieceză se admit la prezentare în parohie numai dacă vor dovedi protopresbiterului tractual, că au voia Consistorului diecezan de a recurge la această parohie și c) văduva preotului Constantin Putici până la ziua de 31 Decemvre 1919 (13 Ianuarie 1920) are dreptul la $\frac{1}{2}$ din venitul parohial, conform §-lui 26 din Regulamentul pentru parohii.

Din ședința dela 25 Aug. (7 Sept.) 1919.

Comitetul parohial.

În conștelegere cu *Procopiu Givulescu* protopresbiter tractual.

—□—

2-3

Nr. 261 - 1919.

Amăsurat ordin. Venerat. Cons. arădan de sub Nr. 784 B. a. c. pentru îndeplinirea parohiei vacante Ursad. cu filiile Pocluse și $\frac{1}{4}$ Hodișel, de clasă III, se publică concurs cu termen de alegere la 30 de zile dela prima publicare.

Beneficiul e: 1. Pământ parohial de 16 jughere. 2. Competința de pășunat. 3. Birul dela fiecare casă câte 30 litre cucuruz, dela filii câte 15 litre și câte una ziua de lucru cu mâinile dela filii. 4. Stolele îndătinat. 5. Întregirea dotațiunei dela stat.

De locuință se va îngriji preotul, carele va avea a catechiza în școală grătit.

Reflectanții au a se prezenta în sf. biserică pentru a-și dovedi desteritatea în cele rituale și în cuvântare; ear resursele adresate comitet. paroh. se le trimită la subscrisul în Girișul negru (Fekete-Györös) județul Bihor.

Petru Sârbu, protopop.

—□—

2-3

Pentru îndeplinirea postului de capelan permanent pe lângă protopresbiterul tractual al Vașcăului ca paroh al comunei bis. Vașcău-Bărești, se publică concurs cu termen de alegere de 30 zile dela prima publicare în organul oficios.

Capelanul va beneficia: 1. Toate venitele oficiului parohial: 30 cor. 2. $\frac{1}{2}$ d'n venitele stolare 64 cor. 10 fil. 3. Întregirea dotației dela stat pentru capelani.

Afară de acestea va beneficia capelanul pentru catehizare la școala confesională 4 jughere pământ extravilan din sesia parohială, iar pentru catehizare la școala de stat remunerațiune din bugetul școlii de stat.

Capelanul va avea îndatorirea a catehiza la toate școalele din Vașcău, a-l suplini pe protopresbiterul paroh în toate funcțiile bisericești, școlare și administrative din parohie și a fi de ajutor protopresbiterului în cancelaria oficiului protopresbiterial.

Pe baza § 6 al regulamentului pentru parohii, dela recurenți se cere cvalificațiune pentru parohiile de clasă I. În lipsa acestora însă să vor admite și recurenți cu cvalificațiune inferioară.

Cererile instruite conform regulamentului sunt a-se adresa și înaintă subsemnatului, având recurenții în vre-o Duminică ori sârbătoare să se prezinte în sfta biserică din Vașcău-Bărești pentru a-și documenta desteritatea în rituale și omiletică.

Vașcău-Bărești la 8/21 Septemvre 1919.

Adrian P. Deseanu, protopresbiter.

—□—

2-3

Pentru îndeplinirea parohiei devenită vacantă în „Ianova” prin strămutarea părintelui Melentie Șora se escrie concurs, cu termen de 30 de zile, în organul diecezan „Biserica și Școala.”

Beneficiul împreunat cu acest post este următorul: 1. Beneficiul sesiunei beneficiată și de părintele Melentie Șora și extravilanul aparținător. 2. Beneficiul intravilanului de sub Nr. 148 și casa parohială de pe acel intravilan. 3. Stolele legale și birul legal. 4. Eventuala întregirea dotațiunei dela stat, pe care însă comuna bisericească n'o asigură.

Parohia este de clasă I, deci dela reflectanți se recere cvalificațiunea preotească prescrisă pentru astfel de parohii.

Alesul va avea să plătească toate contribuțiile publice după beneficiul său. Eventualele reparaturi și susținerea în stare bună a casei parohiale și a supraedificatelor cade asupra parohiei.

Alesul va avea mai departe îndatorirea să provadă în comun cu ceilalți preoți din comună catihizațiunea la școalele din loc, fără altă remunerațiune și totodată pe lângă celelalte îndatoriri legate de oficiul său, să obligă a predica regulat.

Reflecții cari sunt din altă dieceză sunt poftiți ca înainte de-a recurge, se prezinte protopopului tractual învoirea în scris a Prea Sfinției Sale D-lui Episcop de-a putea recurge la aceasta parohie.

Rugăriile de concurs ajustate cu documentele recerute în original vor avea să le prezinte în termenul concursual P. O. Oficiului protopopesc gr. ort. român în „Timișoara” și totodată pofteste com. par. ca reflectanții, cu observarea § 32 din regulamentul pentru parohii, să se prezinte în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserica din „lanova” spre a-și arăta desteritatea sa în cele rituale, cântare bisericească și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: Ioan Oprea, ppresbiter.

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din Mélynádas, ppiatul Timișorii se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala.”

Beneficiul împreunat cu acest post este: 1. Beneficiul casei și intravilanului parohial. 2. Beneficiul sesiunei parohiale în extensiunea ei de azi. 3. Stolele și birul parohial legal. 4. Eventuala întregire de dotație dela stat, pe care însă nici comuna bis. și nici autorit. diecezană nu-o garantează.

Cel ales va avea să achite dările după beneficiul său și se catehizeze la școalele din loc fără altă remunerație.

Parohia este de clasa III-a deci dela recurenți se recere cvalificația pentru astfel de parohii. Reflecții întru-cât sunt din altă dieceză vor avea să dovedească la ppopul tractual înainte de prezentare în parohie, că au concesiunea prealabilă a Prea Sf. Sale Domnului Episcop de-a putea recurge la aceasta parohie, vor avea să-și prezinte documentele originale în termenul concursual la Prea On. Oficiu protopopesc din Timișoara (Fabric) și totodată a-se prezentă cu observarea §-ului 33 din regulament pentru parohii sub durata concursului în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din Mélynádas, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: Ioan Oprea, protopresbiter.

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala gr. or. română din comuna B. Lazuri, se escrie concurs, cu termen de alegere de 30 zile dela prima publicare în organul oficios diecezan.

Venitele sunt: 1. Bani gata dela parohie 600 cor. 2. 72 coroane pentru încălzitul salei de învățământ. 3. Stolele îndătinate întregire dela stat.

Alesul va avea să provadă și cantoratul în și afară de biserică.

Reflecții își vor înaintă petițiile P. O. oficiului protopopesc al Vășcăului, conform regulamentului.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: Adrian P. Deseanu inspector școlar conf. al Vășcăului.

Pentru îndeplinirea postului de paroh dela parohia de clasa primă din Giula, orașul mic român, la ordinul Ven. Consistor de sub Nr. 1319/1919 de dt. 14/27 aug. 1919, se escrie concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala.”

Beneficiul constă: 1. Casa parohială. 2. Pământul parohial în extensiunea beneficiată de parohul emerit Petru Biberea. 3. Birul legal și stolele legale. 4. Congrua dela stat pentru care parohia nu garantează.

Alegândul preot are să supoarte toate dările după beneficiul său, și este îndatorat a catehiza la școalele din comună fără nici un drept de remunerație dela parohie. Parohia fiind de clasa primă, dela recurenți se recere cvalificația pre-

serisă în concluzul Ven. Sinod eparhial Nr. 84/1910.

Recurenții mai nainte de a se prezentă înaintea alegătorilor au întâiu a dovedi protopopului tractual, că întrunesc toate condițiile din concurs, iar cei din alta dieceză vor dovedi și consimțământul P. S. S. D-lui Episcop diecezan la recursul lor. — Recursele ajustate cu documentele necesare și cu atestat despre serviciul de până acum, se subșterne oficiului protopopesc în Chișineu (Kişjenő). Recurenții pe lângă stricta observare a § 33 din Regl. par. au a se prezentă în sf. biserică din Giula oraș mic rom. spre a-și arăta desteritatea în cântarea bis., oratorie și rituale.

Giula orașul mic rom. la 8/21 Sept. 1919. Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Dr. Dimitrie Barbu protopopul concernent.

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala gr. or. română din comuna Vășcău, se escrie concurs, cu termen de alegere de 30 zile dela prima publicare în organul oficios diecezan. Venitele sunt: 1. Bani gata dela parohie 600 cor. 2. 4 jug. cat. pământ estravilan, ale căror venit este calculat 80 cor. anual. 3. Stolele îndătinate. 4. Locuință în natură și grădină.

Întregire dela stat. Alesul va avea să provadă și cantoratul în și afară de biserică.

Reflecții își vor înaintă petițiile P. O. oficiului protopopesc al Vășcăului, conform regulamentului.

Din Vășcău la 8/21 Septembrie 1919.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: Adrian P. Deseanu inspector școlar conf. al Vășcăului.

Pentru îndeplinirea definitivă a parohiei vacante din Bruznic protopresbiteratul Lipovei în conformitate cu ordinul consistorial de sub Nr. 1524/919 prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile computat dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala.”

Emolumentele parohiei sunt:

1. Un intravilan parohial. 2. Una sesie parohială în extensiunea cuprinsă în coala catastrală. 3. Birul legal. 4. Stolele legale. 5. Eventuala întregire dela stat pentru care parohia nu garantează.

Toate dările publice după întreg beneficiul parohial le solvește alesul carele e îndatorat a catehiza în școala confesională fără alta remunerațiune.

Parohia este de clasa II.; dela recurenți se pretinde deci asemenea cvalificațiune. Se admit însă și concurenți de clasa a III. și vor fi candidați dacă nu s'ar afla nici un candidat de clasa a II.

Recursele ajustate cu documentele recerute prin Regulamentul în vigoare precum și cu atestat despre eventualul serviciu prestat până aici și adresate comitetului parohial din Bruznic au a-se înaintă Prea On. Oficiu protopopesc gr. or. din Lipova în termenul concursual, sub durata căruia reflecții pe lângă observarea strictă a celor cuprinse în §-ul 33 din Reg. pentru parohii vor avea a se prezentă în sf. biserică din Bruznic în vre-o Duminecă ori sărbătoare spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie, dovedind protopresbiterului tractual, că posed cvalificațiunea prescrisă, iar cei din altă dieceză și aceea, că au înalta incuviințare a Sfinției Sale Domnului Episcop diecezan din Arad, să poată reflecta la aceasta parohie.

Bruznic din ședința comitetului par. ținută la 19 Aug. (1 Sept.) 1919

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Fabriciu Manuila protopresbiterul Lipovei.

Pentru îndeplinirea unui post învățătoresc dela școala confesională gr. or. rom. din Bârsa se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt:

1. Salar dela comună 1000 coroane și eventuala întregire dela stat, pe carea comuna nu o garantează. 2. Locuință corespunzătoare în natură cu supraedificate și 1/2 intravilan grădină. 3. Spese de conferință și scripturistică învățătorescă câte 20 coroane. 4. Venitele cantonale obicinuite.

De încălzirea și eurățirea internă a locuinței se va îngriji învățătorul ales, carele va avea să conducă strana, să instrueze elevii în cântările bisericești, iar întrucât va ști conduce cor, se va împărtăși de o remunerațiune specială.

Reflecții sunt datori, ca recoursele lor, ajustate cu toate documentele recerute, și adresate comitetului par. din Bârsa, să și-le înainteze în termenul concursual Preaonoratului Oficiu protopresbiteral din Buteni, având a se prezentă în acest termen în sf. Biserică din Bârsa spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Din ședința com. par. din Bârsa.

Miron Grecu m. p. preș. com. par. Petru Popovici m. p. not. com. par.

În conțelegere cu mine: Florian Roxin m. p. protopop.

Pentru deplinirea unei stațiuni învățătoresci, dela școala confesională gr. or. rom. din Ineu să escrie concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.”

Venitele sunt: a. în bani 1200 cor. b. locuință corespunzătoare, cu supraedificate și grădină; c. venit cantonale dela înmormântări; d. scripturistică 20 cor. și e. pentru participare la adunarea generală și conferințe 40 cor.

Întregirea salariului dela suma fundamentală în sus și eventualele gradații, ss vor cere dela stat.

Alesul va fi îndatorat să instrueze elevii săi în cântările bisericești și va avea să-i conducă și să cânte cu ei, la serviciul sf. liturgii, în toate Duminecile și sărbătorile; — mai departe va fi îndatorat a provedea cantoratul într'o strană la toate serviciile divine.

Recursele ajustate cu toate actele necesare, adresate comitetului par. din Ineu (Boroșineu) se vor naintă la oficiul ppsc gr. or. rom. al lenopolei (Boroșjenő), în termenul ficsat, iar reflecții vor avea a se prezenta, în vre-o Duminecă ori sărbătoare, în sf. Biserică din Ineu, pentru a-și arăta desteritatea în cele cantonale.

Din ședința com. par. din Ineu, ținută la 22 Septemvre 1919.

Comisia parohială.

În conțelegere cu: Ioan Georgiu, ppresbiter, insp. de școale conf.

Pentru deplinirea postului de învățător la școala confesională ortodoxă română din Vădas, protopresbiteratul lenopolea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și școala.”

Venitele sunt: 1. Bani 300 cor. 2. Cvartir și grădină; 3. Usufructul a 15 jug. 1288 st. pământ arător, după care dările le va plăti cel ce se va alege; 4. drept de pășunat la 14 vite; 5. doi stângeni de lemne; 6. venitul șolar îndătinate; 7. pentru participare la conferința inv. 20 coroane.

Venitul total dă suma de 1200 cor. Întregirea salariului dela suma fundamentală în sus se va cere dela stat.

Recursele ajustate cu toate actele necesare, adresate comitetului par. din Vădas se vor înaintă oficiului ppsc gr. or. român din lenopolea (Boroșjenő) în termenul ficsat, iar reflecții au a se prezentă, în vre-o Duminecă ori sărbătoare, în sf. biserică din Vădas, pentru a-și arăta desteritatea în cele cantonale.

Din ședința comitetului par. din Vădas ținută la 25 August 1919.

Simeon Stana m. p. președinte.

În conțelegere cu: Ioan Georgia m. p. ppresbiter insp. școlar.

BIBLIOGRAFIE.

Geografia Românie Mari, Cu un rezumat din Istoria Românilor, pentru școalele primare se va tipări încurând. Cel ce doresc s'o aibă, să se adreseze învățătorului Ioan Cădariu în Sâmbăteni, poșta Ghioroc, județul Arad — indicând numărul exemplarelor, la cari reflectează.

Dr. Cornelia Moga fost asistentă la clinica li-a de interne din Budapesta, aduce la cunoștința onor. public că s'a strămutat la Arad, str. Sina Nr. 1/b, unde ordonează zilnic pentru boale interne și de nervi. Totodată deschide laborator pentru cercetări chemice, bacteriologice, terologice și laborator Röntgen.

Cenzurat: Dr. Costa.

Redactor responsabil: Dr. Teodor Botiș, profesor.